

هانس کریستین اندرسن ایران

نگاهی به فعالیت‌های فرهاد حسن‌زاده، نویسنده کودک و نوجوان

نویسندگان کودک و نوجوان، تقدیر شده در سه دوره کتاب سال ایران، برگزیده چند دوره جشنواره کتاب کانون پرورش فکری و برنده تندیس نقره‌ای از جشنواره لاک‌پشت پرنده.

در عرصه جهانی هم دریافت لوح سپاس جایزه «هانس کریستین اندرسن» در سال ۲۰۱۸ و همچنین دیپلم افتخار برای کتاب «زیبا صدایم کن» از سوی IBBY مهم‌ترین جوایز او است. حسن‌زاده تاکنون سه بار نامزد دریافت جایزه «آسترید لیندگرن» شده که یکی از معتبرترین جایزه‌های ادبیات کودک جهان است. حسن‌زاده در سال ۱۳۹۵ هم جایزه مهمی را گرفت و در نخستین جام باشگاه‌های کتاب‌خوانی کشور، عنوان «نویسنده محبوب بچه‌ها» را از آن خود کرد.

برخی از کتاب‌های او به زبان‌های انگلیسی، چینی، مالایی، ترکی استانبولی و کردی ترجمه شده و برخی در حال ترجمه به زبان عربی و دیگر زبان‌هاست. همچنین تعدادی از کتاب‌هایش تبدیل به فیلم یا برنامه رادیو تلویزیونی شده است. «نمکی و مار عینکی»، «ماشو در مه» و «سنگ‌های آرزو» از کتاب‌هایی هستند که از آنها اقتباس شده است.

همچنین تاکنون بیش از ۴۰ پایان‌نامه و مقاله‌های پژوهشی بر اساس آثار این نویسنده به رشته تحریر درآمده که گویای ارزش‌ها و سبک نوشتاری و روش‌های قابل‌اعتنای ادبی این نویسنده است.

چرا بچه‌ها دوستش دارند؟

فرهاد حسن‌زاده در میان کودکان و نوجوانان طرفداران زیادی دارد. وقتی از او درباره دلایل این علاقه می‌پرسند، به نکات جالبی اشاره می‌کند. او نوشتن برای نوجوانان را نیازمند شروعی قوی و چالشی می‌داند و می‌گوید داستان مانند همراهی کردن در یک سفر است. همه و به‌خصوص گروه سنی نوجوان باید به این نتیجه برسند که قرار است پا در سفری بگذارند که هیچ‌جا و تعقیب‌و‌گریز ندارد.

از دیگر نکات مهم می‌توان به این اشاره کرد که در آثار حسن‌زاده راوی، کودکان و نوجوانان هستند و همین

کرده و سعی می‌کند درباره‌اش بنویسد. این نویسنده به کار مطبوعاتی هم پرداخته است و اگر بخواهیم دقیق‌تر درباره تجربیاتش بگوییم، می‌شود این‌طور گفت: جنگ تحمیلی و زندگی در شرایط دشوار جنگ‌زدگی مدتی فرهاد حسن‌زاده را از نوشتن به شکل جدی بازداشت. هر چند فرهاد حسن‌زاده همواره فعالیت هنری‌اش را ادامه داد و به هنرهایی مانند عکاسی، نقاشی، خطاطی، فیلم‌نامه‌نویسی و موسیقی می‌پرداخت اما در اواخر دهه شصت، فرهاد حسن‌زاده با نوشتن چند داستان و شعر به شکل حرفه‌ای پا به دنیای نویسندگی کتاب برای کودکان و نوجوانان گذاشت. اولین کتاب فرهاد حسن‌زاده «ماجرای روباه و زنبور» نام دارد که در سال ۱۳۷۰ به چاپ رسید. فرهاد حسن‌زاده در سال ۱۳۷۲ به قصد برداشتن گام‌های بلندتر و ارتباط موثرتر در زمینه ادبیات کودک و نوجوان از شیراز به تهران کوچ کرد.

سال‌هاست که داستان‌های کوتاه و نوشته‌های طنز او در نشریات کودک و نوجوان منتشر شده و بارها مورد تشویق و تقدیر جشنواره‌های مطبوعات قرار گرفته است. او ۱۵ سال پی‌درپی عضو تحریریه هفته‌نامه «دوچرخه» ضمیمه رایگان روزنامه همشهری بود تا اینکه در اواخر سال ۱۳۹۶ بازنشسته شد.

فرهاد حسن‌زاده به همراه تعدادی از نویسندگان، شاعران و مترجمان سنگ‌بنای تشکیل «انجمن نویسندگان کودک و نوجوان» را گذاشته است. این تشکیک، اصلی‌ترین نهاد مستقل نویسندگان است که نزدیک به ۲۰ سال از تاسیس آن می‌گذرد. دبیری و داوری چند جشنواره ادبی و هنری نیز از فعالیت‌های اوست. ارتباط مستمر فرهاد حسن‌زاده با نهادهای مرتبط با مسائل و حقوق کودکان باعث شده که شناخت بهتری از بچه‌ها داشته باشد.

جایزه پشت جایزه

گفتیم که کتاب‌های فرهاد حسن‌زاده از جشنواره‌های داخلی و بین‌المللی جوایز بسیاری گرفته است؛ اگر بخواهیم تند و سریع مهم‌ترین این جایزه‌ها را با هم مرور کنیم، باید بگوییم تقدیر شده در جایزه ماه طلایی انجمن

سمیه ربیعی

مربی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

کمی پیش ۶۰ ساله شده است. از ۲۹ سالگی نوشتن برای کودک و نوجوان را به طور جدی شروع کرده و تاکنون ۸۷ کتاب منتشر کرده است. جالب‌تر اینکه برای نگارش کتاب‌هایش ۴۴ جایزه داخلی و بین‌المللی هم کسب کرده است؛ از جایزه‌های معتبر داخلی گرفته تا کسب لوح سپاس جایزه جهانی هانس کریستین اندرسن یا همان نوبل کوچک در سال ۲۰۱۸. با همه این تلاش‌های موفقیت‌آمیز و دریافت جوایز متعدد فرهاد حسن‌زاده اما اصلاً خودش را نگرفته است؛ پر است از فروتنی، مهربانی و صداقتی که هم در برخورد با او و هم در مواجهه با آثارش به خوبی می‌توان آن را حس کرد. آثار فرهاد حسن‌زاده بسیار متنوع است. او برای تمام گروه‌های سنی و در گونه‌های مختلف ادبی کتاب نوشته است. هم رمان و داستان کوتاه را تجربه کرده و هم شعر، داستان تصویری، بازآفرینی متون کهن، زندگی‌نامه و طنز. در تمام آثارش هم می‌توان به وضوح دید که او زندگی را نوشته است؛ زندگی‌ای که خوب بلد است در کدام زاویه بایستد و از کدام جهت تماشایش کند. بعد هم در قالب کلمه‌ها و روایت‌هایی که باید ارائه‌شان کرد تا نسل‌های مختلفی از کودکی تا بزرگسالی‌شان نوشته‌های او را بخوانند و جهان ذهنی‌شان را بسازند. حسن‌زاده امسال هم مانند دو سال پیش دیگر کاندیدای دریافت جایزه هانس کریستین اندرسن شده است. به همین بهانه نگاهی می‌اندازیم به فعالیت‌های او به‌عنوان نویسنده‌ای که محبوب بچه‌هاست و آثارش برای مخاطبان گروه سنی کودک و نوجوان آشنا و دوست‌داشتنی است.

حسن‌زاده و موفقیت‌هایش در یک نگاه

او یک آبادانی است که بعد از جنگ در شیراز و سپس تهران زندگی کرده است اما خودش می‌گوید جغرافیا و دل‌بستگی به آن چندان برایش مهم نیست و با دغدغه‌های بزرگ‌تر و جهانی‌تری محیط پیرامونش را نگاه

قصه‌های کوتی کوتی

- تصویرگر: هدی حدادی
- تاریخ نشر: ۱۳۹۳-
- چاپ اول
- ناشر: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
- تعداد صفحات: ۴۸

کوتی کوتی، یک بچه هزارپای نازک‌نارنجی است که وقتی با کوچک‌ترین مشکلی مواجه می‌شود، می‌زند زیر گریه، اما کم‌کم راه حل آن را پیدا می‌کند. مجموعه کتاب قصه‌های کوتی کوتی، مهارت‌های مختلفی را به زبان طنز برای کودکان توضیح می‌دهد. «شام سرد شد کوتی کوتی»، «دنیا را بلرزان کوتی کوتی» و «سرما نخوری کوتی کوتی» عنوان کتاب‌های این مجموعه هستند.

ماشو در مه

- تاریخ نشر: ۱۳۷۳-
- چاپ اول
- ناشر: سوره مهر
- تعداد صفحات: ۸۶

ماشو و کاظم و سیامک که سیبا صدایش می‌کنند، با هم دوست هستند. کاظم شنیده زیر لوله‌های نفت، ساکی پر از طلا و جواهر مخفی کرده‌اند. ماجرا را با ماشو در میان می‌گذارد. سه پسر دنبال گنج می‌روند و تمام لوله‌ها را می‌گردند اما خبری از گنج نیست. آن‌ها کیفی پر از اعلامیه پیدا می‌کنند و ماموران هم آن‌ها را می‌بینند.

هستی

- ناشر: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
- تاریخ نشر: ۱۳۸۹-
- چاپ اول
- تعداد صفحه: ۲۲۴

رمان هستی، یکی از موفق‌ترین نمونه‌های رمان نوجوان تالیفی در سال‌های اخیر است. با اینکه بستر زمانی آن اوایل جنگ ایران و عراق در دربرمی‌گیرد اما بسیاری از نوجوانان امروز می‌توانند خودشان را در آینه هستی ببینند: دختری که دوست دارد پسر باشد، فوتبال بازی کند و از عروسک متنفر است. دغدغه‌های او برای خواننده آشناست، حس او را برمی‌انگیزد و تا انتهای کتاب با خود می‌کشاند.